

Expected outputs/outcomes in lifelong guidance

<p>I Citizen Perspectives: 1.1. Learning/study</p>	
<p><i>Learning / Study skills</i> The Government has set as the target to increase the annual rate of the working age adult population taking part in education/training from 54% to 60% by 2008. In addition to the quantitative target, the quality and effectiveness of adult education need to be improved, and the use of resources needs to be made more efficient in order to increase productivity . In the conclusion adopted by the Council in 2004, as the starting point for organising these services were specified the following: 1) developing prerequisites that support career planning ; 2) improving the availability of the services and ; 3) improving the quality of the services. FI 10</p> <p>As starting points and objectives for life-long guidance, the following factors were specified: 1) efficiency of investments in education, training and development of the labour force ; 2) efficiency of the labour market ; 3) lifelong learning ; 4) inclusion ; 5) social equality and economic development. FI 10</p>	
<p>Motivation</p>	<p>Motivaatio</p>
<p>Communication</p>	<p>Vuorovaikutus</p>
<p><i>Lifelong learning Elinikäinen oppiminen</i></p> <p>Tavoitteena on, että työelämässä olevalla aikuisväestöllä on mahdollisuudet osaamisen jatkuvaan kehittämiseen sekä työelämän muutoksen ja ammatillisen liikkuvuuden edellyttämään uudelleen kouluttautumiseen. Tavoitteena on, että vuositasolla vähintään 60 prosenttia työikäisestä aikuisväestöstä osallistuu koulutukseen ja osallistumisohja laajenee nyt aliedustetut ryhmät paremmin kattavaksi. FI 1</p> <p>Aikuiskoulutuksen tarjonnan tavoitteena on luoda työikäiselle väestölle hyvät mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen työssään, parantaa ammatinvaihdon edellytyksiä ja nostaa aikuisväestön koulutus- ja osaamistasoa. Tarjonnalla turvataan myös ikääntyvän aikuisväestön sivistyksellisiä tarpeita. FI 1</p> <p>Yksilöiden kouluttautumismallien tulee olla mahdollisimman sopivia kunkin elämäntilanteeseen. Toisen samantasoisesti eriytyvän tutkinnon suorittajat ovat usein jo mukana työelämässä eikä heille välttämättä sovellu samanlaiset opiskelun tavat ja opiskelutahdi kuin ensimmäistä tutkintoon suorittaville. Heille on myös kertynyt paljon sellaista osaamista, joka voidaan hyväksilukea uutta tutkintoa suoritettaessa. Toisen samantasoisesti eriytyvän tutkinnon suorittajia kannustetaan hakeutumaan aikuiskoulutusohjelmiin; esimerkiksi näyttötutkintoon valmistavaan ammatilliseen</p>	

<p>koulutukseen, ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutukseen tai yliopistojen maisteriohjelmiin. Yliopistojen täydennyskoulutusta kehitetään siten, että se tarjoaa todellisen vaihtoehdon tutkintoon johtavaan koulutukseen hakeutumiselle. FI 1</p>	
Placement	
Work-based learning	
<p><i>Workplace learning Työssäoppiminen</i></p> <p>Sopimus työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävästä koulutuksesta ja ammattiosaamisen näytöistä. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) 16 §:n mukaisesti tehtävässä koulutuksen järjestäjän ja työnantajan välisessä sopimuksessa sovitaan osapuolten tehtävistä, opiskelijan ohjauksen ja osaamisen arvioinnin sekä siihen sisältyvien ammattiosaamisen näyttöjen järjestämisestä, työnantajalle mahdollisesti maksettavista korvauksista ja muista tarpeellisista koulutuksen ja ammattiosaamisen näyttöjen järjestämiseen liittyvistä seikoista. Lisäksi sovitaan työpaikalla tapahtuvan koulutuksen osalta opintojen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä, kestosta ja ajoituksesta opetussuunnitelman tai näyttötutkinnon perusteiden määräykset huomioon ottaen, tarvittaessa kunkin opiskelijan osalta erikseen. Mitä edellä säädetään, sovelletaan myös, kun opiskelija erikseen niin sovittaessa on työsopimussuhteessa työnantajaan. Sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että koulutustyöpaikalla on käytettävissä opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteiden mukaisen koulutuksen ja ammattiosaamisen näyttöjen järjestämisen kannalta riittävästi tuotanto- ja palvelutoimintaa, tarpeellinen työvälineistö sekä ammattitaidoltaan, koulutukseltaan ja työkokemukseltaan pätevää henkilökuntaa, joka voidaan määrätä opiskelijan vastuulliseksi kouluttajaksi. Koulutuksen järjestäjän tulee ilmoittaa työnantajalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 19 §:n mukaisesta työturvallisuusvastuusta. FI6</p> <p>Määritelmä ja suhde muihin säädöksiin. Ammatillisella aikuiskoulutuksella tarkoitetaan tässä laissa ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia, näyttötutkintoina suoritettavia ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja samoin kuin niihin valmistavaa koulutusta sekä muuta kuin näyttötutkintoon valmistavaa ammatillista lisäkoulutusta. Aikuisten ammatillisesta peruskoulutuksesta on voimassa, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) säädetään. Työvoimapoliittisena aikuiskoulutuksena järjestettävästä koulutuksesta on voimassa, mitä julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) säädetään. (9.12.2005/1013) Ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa suoritettavista opinnoista on voimassa, mitä ammattikorkeakoululaissa (351/2003) ja yliopistolaissa (645/1997) säädetään. (9.12.2005/1013) Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua ammatillista aikuiskoulutusta voidaan järjestää omaehtoisena koulutuksena, henkilöstökoulutuksena ja työvoimapoliittisena aikuiskoulutuksena. Tätä lakia sovelletaan lisäksi ammatillisen aikuiskoulutuksen yhteydessä toteutettavaan työelämän kehittämis- ja palvelutoimintaan. Sillä tarkoitetaan yrityksille ja julkisyhteisöille, erityisesti pienyrityksille, tarjottavia osaamisen kehittämispalveluja. (9.12.2005/1013) FI7</p> <p>Lain tarkoituksena on ylläpitää ja kohottaa aikuisväestön ammatillista osaamista, antaa opiskelijoille valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen, kehittää työelämää ja edistää työllisyyttä sekä tukea elinikäistä oppimista. Lain tarkoituksena on lisäksi edistää tutkintojen tai niiden osien suorittamista. FI7</p>	

Yhteydet työelämään. Tutkinnoissa ja koulutuksessa tulee ottaa erityisesti huomioon työelämän tarpeet. Näyttötutkintoja tulee suunnitella ja järjestää yhteistyössä elinkeino- ja muun työelämän kanssa **FI7**

Workplace counselling

Työpaikkaohjaus

Quality assurance Laadunvarmistus

Ammatillisen koulutuksen laadun merkitys kasvaa vastattaessa koulutuspalveluilla työelämän ja yksilöiden muuttuviin ja kasvaviin osaamistarpeisiin. Ammatillisen koulutuksen laadunvarmistusta kehitetään yhteisten eurooppalaisten linjausten pohjalta, kansallisen koulutusjärjestelmän erityispiirteisiin sopivalla tavalla. Laaditaan ammatillisen koulutuksen kansallinen laatustrategia, jolla tuetaan koulutuksen järjestäjiä laadun jatkuvassa parantamisessa. Vahvistetaan tuloksellisuusrahoituksen roolia laadunvarmistuksessa ottamalla asiakastyytyväisyys laajemmin huomioon tuloksellisuuden mittaamisessa. Jatketaan laatupalkintojen käyttöä laadun kehittämisen edistäjänä ja parhaiden käytänteiden levittämisessä. **FI 1**

Adult education plays a central role in the maintenance and renewal of the skills of the working age adult population. The Ministry of Education is responsible for a comprehensive network of parties providing adult education, an adequate basic offer, a working system of diplomas and quality assurance as well as the competence and skills of the teaching staff. Staying on in working life and employability are supported by both proactive and corrective labour force training. In the planning of meaningful working and educational careers that respond to the skills needs of the working life and the citizens, and in order for people to complete education/training making these careers possible, wide-reaching information and advisory services and guidance will be needed. **FI 10**

According to the EU documents, the principles of organising this guidance should be based on customer-orientedness, active involvement in the guidance process, improving the availability of guidance services and continuous quality assurance. An overall evaluation of the guidance services can be produced in the light of five so-called meta criteria. These are: - implementation of customer-orientedness ; - competence of the professionals in the guidance sector; - permanent quality assurance of the services ; - coverage of the various aspects and - organising guidance services parallel with those provided by the public administration.

FI 10

Research in the field and international co-operation within the European Union in particular has developed in a positive direction e.g. in the Universities of Jyväskylä and Joensuu. On this basis, it would be appropriate to develop a strong co-operation network of Finnish and foreign universities and research institutes for the needs of the educational and labour administrations, which will also be able to activate researcher training in the field and continued education for the teaching and guidance staff. Research will also be needed for the purposes of quality assurance of the overall arrangements of guidance in particular and for assessments of cost-effectiveness. Enhancing research also concerns information and advisory services. **FI 10**

Lifelong guidance Elinikäinen ohjaus

Lifelong guidance supports the achievement of many political goals of the European Union; in other words, it is an important instrument for promoting Europe's competitive ability. In case life-long guidance is implemented well, the efficiency of investments in the development of education, training and the labour force and that of economic development in general can be increased. A requirement for life-long learning is that the citizens have access to sufficient guidance and advisory services for their selections of education, training and careers. The social inclusion and equality of the citizens can be enhanced by making the guidance services efficiently available for all population groups in all phases of their lives. The EU documents emphasise the fact that well-organised guidance serves the objectives of various parties in the society in a wide sense. The citizen will be able to reconcile his or her personal goals, education and training alternatives and career development in pace with the needs and opportunities of the labour market. Education and training organisations, on the other hand, will have motivated students, and companies suitable employees with an ability to develop their professional skills. Social and economic development can be accelerated by means of active civic involvement and flexible mobility of labour. According to the EU documents, the principles of organising this guidance should be based on customer-orientedness, active involvement in the guidance process, improving the availability of guidance services and continuous quality assurance. An overall evaluation of the guidance services can be produced in the light of five so-called meta criteria. These are: - implementation of customer-orientedness; - competence of the professionals in the guidance sector ; - permanent quality assurance of the services ; - coverage of the various aspects and ; organising guidance services parallel with those provided by the public administration. **FI 10**

Elinikäinen ohjaus

Erityisesti Euroopan unionin ja OECD:n asiakirjoissa esiintyvä käsite on useimmiten käännetty termiksi elinaikainen ohjaus. Valmisteluryhmä käyttää po. termistä omassa työssään nimeä elinikäinen ohjaus.

Elinikäiseen oppimiseen liitettävällä ohjauksella tarkoitetaan niitä toimia, joiden avulla eri ikäiset kansalaiset voivat määrittellä valmiutensa, taitonsa ja kiinnostuksensa, missä tahansa elämänvaiheessa, tehdä koulutukseen ja ammattiin liittyviä päätöksiä.

Ohjauspalveluja tuotetaan eri toimintaympäristöissä: oppilaitoksissa ja työvoimatoimistoissa, työpaikoilla, järjestöissä sekä yksityisinä palveluina. Aikuisen eri roolit vaikuttavana kansalaisena, kasvattajana ja tuotannon tekijänä on otettu huomioon elinikäisessä oppimisessa. Nämä samat roolit vaikuttavat myös aikuisten ohjaustarpeisiin ja siksi ohjauksen laaja kokonaisvaltainen lähestymistapa ja määrittely on tarpeen ottaa huomioon ohjauspalvelujen kehittämisessä.

Laajasti tarkasteltuna ohjauksen tavoitteena on auttaa aikuista yksilöä tekemään perusteltuja päätöksiä ja siirtymiä niin henkilökohtaisessa, koulutuksellisessa kuin työhöön liittyvässä elämänsä elämässä. Aikuisten ohjaus kytketään päätöksenteon ja valintojen tukemiseen, jossa yksilöä autetaan rakentamaan urapolkuaan omien päätösten ja ratkaisujen avulla läpi elämänsä elämänkaaren. Aikuisten ohjauksen perustana on yksilön kunnioittaminen sekä yksilön itsemääräämisen ja omatoimisuuden tukeminen. **FI9**

Career guidance / Uraohjaus

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus vakiinnutetaan ja sen tarjontaa laajennetaan. Opintojen ohjausta kehitetään edelleen. Ammattiosaamisen laadun kohottamista tukevaa ammattitaitokilpailutoimintaa edistetään. **FI 1**

In 2001-2003, the OECD and the European Commission jointly proceeded to evaluate the career guidance policies of a number of countries. The objective was to establish how career guidance services promote lifelong learning and active labour market policies. The final report (Career Guidance, A handbook for policy makers, 2004), focuses attention as regards adult population to such as the small number of easily accessible services, low number of companies taking care of the career development of their employees, and the fact that the employers and employee organisations, even if they are aware of the need, do not show sufficient interest in developing career guidance. According to the report, however, the new partnerships between several parties could promote career guidance, which should always be an essential part of adult education programmes. The report also pays a lot of attention on developing the quality of career guidance and its systematic and continuous evaluation. **FI 10**

Opintojen ohjauksen kehittämistyöstä huolimatta ohjauspalvelut on usein suunniteltu nuorten koulutusta varten, eikä aikuisopiskelijoille kohdennettuja ohjauspalveluita ole samassa määrin tarjolla. Aikuisten ohjaus vaatii kehittämistä mm. saatavuuden, asiantuntijuuden ja oikea-aikaisuuden suhteen. Aikuisten ohjauspalvelut ovat järjestelmäkeskeisiä ja aikuinen joutuu sukkuloimaan monimutkaisessa toimintaympäristössä (liite 6). Opetushallitus koordinoi perusopetuksen, toisen asteen ja aikuiskoulutuksen oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittämishanketta, joka toteutetaan vuosina 2003–2007. Aikuisten ohjauksen tarpeiden erityispiirteitä ja huomioonottamista alueellisessa ohjauksen kehittämisessä on tuotu esiin aikuisoppilaitosten edustajien välityksellä. Erillistä rahoitusta aikuiskoulutuksen ohjauksen kehittämiseen ei tässä hankkeessa ole ollut. **FI 9**

Työhallinnon ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalvelut (Laki julkisesta työvoimapalvelusta 1295/2002, 6. luku, 11 §) auttavat asiakasta ratkaisemaan ammatinvalintaan, ammatilliseen kehittymiseen sekä työn saamiseen liittyviä kysymyksiä esimerkiksi suunniteltaessa jatko- tai täydennyskoulutusta, harkittaessa alanvaihtoa tai kohdattaessa työttömyyteen, terveydentilaan ja työssä jaksamiseen liittyviä ongelmia. Palvelu perustuu ensisijaisesti asiakkaan ja psykologin välisiin keskusteluihin, joissa jäsenetään asiakkaan elämäntilannetta, koulutustaustaa ja työkokemusta sekä työhön ja ammattiin liittyviä toiveita ja edellytyksiä. Tavoitteena on auttaa asiakasta laatimaan tilanteeseensa sopiva suunnitelma psykologin tukiessa ratkaisujen löytämistä tuomalla keskusteluun ammatin ja koulutuksen valintaan, työelämään ja ammatilliseen kehitykseen liittyvää tietämystään. Keskustelujen tukena käytetään tarvittaessa erilaisia selvityksiä kuten soveltuvuusarviointeja, työ- tai koulutuskokeiluja tai terveydentilan tutkimuksia. Kaikki työvoimaneuvojat ja –ohjaajat sekä ammatinvalintapsykologit palvelevat myös vajaakuntoisia asiakkaita. Lisäksi suurissa ja keskisuurissa työvoimatoimistoissa on pääasiassa vajaakuntoisten työnhakijoiden työhönsijoitus- ja kuntoutusneuvontaan erikoistuneita työvoimaneuvojia. **FI 9**

Career counselling /counseling

Uraohjaus

Guidance / Ohjaus

In the labour policy strategy, advice and guidance services are associated with the prevention of social exclusion and, above all, safeguarding the availability of a skilled labour force. The advice and guidance services also aim at increasing the employment rate - a skilled citizen is likely to stay on and enjoy working life for longer (Mind over Career, a labour political study 2005). **FI 10**

Adult education plays a central role in the maintenance and renewal of the skills of the working age adult population. The Ministry of Education is responsible for a comprehensive network of parties providing adult education, an adequate basic offer, a working system of diplomas and quality assurance as well as the competence and skills of the teaching staff. Staying on in working life and employability are supported by both proactive and corrective labour force training. In the planning of meaningful working and educational careers that respond to the skills needs of the working life and the citizens, and in order for people to complete education/training making these careers possible, wide-reaching information and advisory services and guidance will be needed. **FI 10**

This will not succeed without networking and determined co-operation between the educational and labour administrations. Information and advisory services on adult education and guidance supporting the planning of educational and working careers and acquiring the skills required for them play a central role in this process. A necessary prerequisite is an adequate offer of education and training and diploma systems suited to the needs of the working-age adult population, schemes for identifying and recognising existing skills, financial preconditions and support forms for adult education as well as the skills, resources and attitudes of the staff over the whole chain. **FI 10**

Counselling/ counseling

Guidance and counselling/counseling

- Sosiaali- ja terveystoimessa ihminen nähdään usein sieluttomana olentona ja kulttuuri ylellisyytenä sille, jolla on ongelmia. Erik Allardt on hyvinvoinnin ulottuvuuksia käsittelevässä tutkimuksessaan (1976) maininnut kolme hyvinvoinnin tukipilaria: "having, loving ja being". Näistä on panostettu vasta ensimmäiseen eli aineelliseen hyvinvointiin. Taide ja kulttuuri stimuloivat kahta jälkimmäistä ja myös ne tulisi ottaa huomioon. Toisaalta huomautettiin, ettei terveydenhuollossa ole vallalla ainoastaan yksi hyvinvointikäsite, kyse on pikemminkin yksittäisten henkilöiden käsityksistä. Todettiin, että hyvinvoinnin käsitteen saaminen käyttöön kokonaisvaltaisesti voisi olla yksi perustettavan työryhmän tehtävistä.

- Viestin vieminen eteenpäin sekä päätöksentekijöille että kentällä toimiville ammatti-ihmisille on tärkeää. Poikkisektoraalisen työn ongelmien voittaminen on tämän hankkeen yksi ulottuvuus. Kulttuurialan ammatteja ja työskentelytapoja tulisi tehdä tutuiksi sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille. Tärkeintä on keskinäinen ymmärrys. Muutokset eivät tapahdu hetkessä, vaan uudet ideat ja ajattelumallit muuttuvat käytännöiksi pikku hiljaa.

- Kuntakentällä on tapahtunut jo merkittävä asenteellinen muutos myönteiseen suuntaan. Kuntien toimeenpanosuunnitelmissa kulttuuri on nostettu esiin ilahduttavan usein.

Työhyvinvointi ja työelämässä viihtyminen ovat kuntien kannalta keskeisiä teemoja, jotka on

tärkeää huomioida kokonaisuutta koskevassa kehitystyössä. Tulevan syksyn kuntamarkkinoilla järjestetään kulttuuri ja hyvinvointiteemasta seminaari. Aiheesta voidaan jatkossa tiedottaa myös Kuntalehden välityksellä. **FI5**

- Syksyllä 2006 järjestetyillä valtakunnallisilla Työterveyspäivillä pidettiin osaseminaari ”Työ, taide ja terveys”. Seminaarissa esiteltiin tutkimustuloksia kulttuurin terveyttä edistivästä vaikutuksista työhyvinvoinnin ammattilaisille. Tällä hetkellä on tärkeää käydä aiheesta sisältökeskustelua. Ihmisen esteettiset tarpeet eivät ole tähän mennessä olleet juurikaan esillä työhyvinvoinnin keskusteluissa tai interventioissa. Taidetta voitaisiin kokeilla erilaisiin hankkeisiin, jotka liittyvät työkyvyn ylläpitämiseen. Teema liittyy myös työn kehittämiseen ja innovatiivisuuteen. **FI5**

Opinnoista tiedottaminen. Koulutuksen järjestäjän tulee antaa opiskelijoille tieto suoritettavista tutkinnoista ja niiden muodostumisen keskeisistä periaatteista ja sisällöistä, koulutuksen järjestämismuodosta ja -paikoista, opetusjärjestelyistä, työajoista, koulutuksen järjestäjän koulutustarjonnasta ja yhteistyöstä muiden koulutuksen järjestäjien sekä muiden yhteisöjen tai säätiöiden kanssa. Lisäksi opiskelijalle tulee antaa tieto aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamisen toiminta- ja menettelytavoista. opiskelijaksi pyrkiville tulee antaa vastaavat tiedot soveltuvin osin. **FI6**

I Citizen Perspectives: 1.2. Career Management

Career development

Näyttötutkintoon valmistava koulutus, henkilökohtaistaminen ja tutkinnon suorittaminen. Koulutuksen järjestäjä päättää näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä 13 §:ssä tarkoitettujen tutkintojen perusteiden mukaisesti. Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto. Koulutuksen järjestäjä huolehtii näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisen, tutkinnon suorittamisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisesta. Opetushallitus voi antaa henkilökohtaistamista koskevia tarkempia määräyksiä. Tämän lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu koulutuksen järjestäjä ja muu mainitussa säännöksessä tarkoitettu yhteisö tai säätiö on tutkintotoimikunnan kanssa sovittavalla tavalla velvollinen järjestämään mahdollisuuksia suorittaa näyttötutkintoja myös ilman niihin valmistavaa koulutusta. Näyttötutkinnon tai sen osan suorittamismahdollisuuksia on järjestettävä myös henkilöille, joille ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomais on antanut ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1093/2007) 13 §:n 2 momentin mukaisen tunnustamispäätöksen, jossa hakijalta on edellytetty kyseisessä laissa tarkoitettuja korvaavia toimenpiteitä. (30.11.2007/1097) **FI7**

Näyttötutkinnot Ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomina näyttötutkintoina voidaan suorittaa ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja. Ammatillisessa perustutkinnossa osoitetaan ammattitaidon saavuttamisen edellyttämät tiedot ja taidot. Ammattitutkinnossa osoitetaan alan

ammattityöntekijältä edellytetty ammattitaito. Erikoisammattitutkinnossa osoitetaan alan vaativimpien työtehtävien hallinta. Ammatillinen perustutkinto ja ammattitutkinto sijoittuvat ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulle pätevyystasolle ja erikoisammattitutkinto 3 kohdassa tarkoitettulle tasolle. (30.11.2007/1097) Ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen nimikkeitä saa käyttää vain tutkinnoista, jotka on suoritettu tämän lain mukaisesti. Ammatillisten perustutkintojen tutkintonimikkeitä saa käyttää myös näyttötutkintona suoritettavista ammatillisista perustutkinnoista. **FI7**

Tutkinnoista ja niiden perusteista päättäminen Opetusministeriön asetuksella säädetään tutkinnoista, jotka voidaan suorittaa näyttötutkintoina. Tutkinnon perusteissa määritellään tutkinnossa vaadittava ammattitaito, tutkinnon osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, ammattitaidon osoittamistavat sekä tutkinnon arvioinnin yleiset perusteet. Opetushallitus päättää tutkintojen perusteista. **FI7**

Aikuisten kouluttautumismahdollisuuksia parannetaan. Erityisesti edistetään työn ohessa tapahtuvaa oppimista ja pätevoitymistä. Ammattitutkintojärjestelmää kehitetään työelämälähtöisenä laadukkaana pätevoitymiskoulutuksen väylänä. Aikuiskoulutuksen asemaa osana korkeakoulujen tehtävää vahvistetaan ja korkeakoulutettujen täydennyskoulutusmahdollisuuksia laajennetaan. Avoimen ammattikorkeakoulun toimintaa laajennetaan. Selvitetään oppisopimustyyppisen koulutuksen käyttö korkeasti koulutettujen täydennyskoulutuksessa. Ammatillisen lisäkoulutuksen ja korkeakoulujen täydennyskoulutuksen rahoitus pohjaa selkiytetään. **FI 1**

The development of the population's age structure, impacts of information and communication technology, the complex change of the working life as well as progress in globalisation and regional development are great challenges to the skills of the working age population. By 2015, some one million people now in the labour force will have retired or left working life for some other reason. The diminishing age classes act as an impetus for attempts to ensure the availability of labour, extending careers in working life and increasing the employment rate. In the future, increasingly high skills levels, continuous development of skills and an ability to adjust to ever changing circumstances will be required of the labour force. **FI 10**

In the future, an increasing share of the population will have a good general education and basic vocational training or third-level education when entering the working life. When striving to extend careers and promote vocational mobility, sufficient investments are needed in maintaining and renewing the skills provided by education. For an extensive period of time, large numbers of workers without a basic vocational diploma will remain in working life. For this reason, improving the educational/training standards will remain a central task for the adult education policy even in the future. The increased numbers of immigrants and multi-culturalism will be other challenges faced by the adult education policy. **FI 10**

The continuous change of the work and the labour market is reflected in changing demands on the labour force and individuals. Various new opportunities are open for people, but the

speed of development and competition at the same hold them back. Due to the social change, uncertainty in working life has increased, and as a result, controlling one's life has become more challenging for the individual. Finding one's own place, continuous development of skills, and being faced by unemployment or ill health are demanding challenges which bring many uncertainties into people's lives. Lives and careers today require more individual solutions than the traditional educational, vocational and working life careers. Before, people moved on from studies to work, whereas now their lives consist of alternating periods of work, unemployment and training. Repeated and continuous education and training are parts of career progress. **FI 10**

Career management

(Including the ability to make effective transitions and plan progression)

Both the European Union and the OECD have highlighted the central role of a lifelong learning policy and guidance covering both the educational and working career in the development policies for years to come. Based on the Maastricht communiqué and the Education and Training 2010 programme of the European Ministries of Education, making lifelong guidance more efficient has been proposed as one of the focuses of educational policies in all member states. The aim is to guarantee appropriate guidance and advisory services for the citizens enabling them to plan individual and flexible paths of study. In the conclusion adopted by the Council in 2004, as the starting point for organising these services were specified the following: 1) developing prerequisites that support career planning ; 2) improving the availability of the services and ; 3) improving the quality of the services. **FI 10**

Occupational thinking
(Organize and differentiate occupational information)

Employment
Työllisyys /Työllistyminen

The advice and guidance services also aim at increasing the employment rate - a skilled citizen is likely to stay on and enjoy working life for longer (Mind over Career, a labour political study 2005). **FI 10**

Employability/ Työllistettävyys

Policy programme for employment, entrepreneurship and worklife.

The policy programme foresees reforms across administrative divisions and institutional changes.

- In order to improve productivity and support a higher employment rate, an extensive survey will be carried out to explore the reasons why new jobs are not created and, in particular, why the threshold for employing the first new employee is so high. At the same time, an attempt will be made to identify the factors which affect the employability of individuals. Steps will be taken to remove such obstacles

without compromising the security of employees. **FI2**

Job satisfaction /Työtyytyväisyys

Policy programme for employment, entrepreneurship and worklife.

The policy programme foresees reforms across administrative divisions and institutional changes.

- to promote the availability of labour, steps will be promoted to shorten the time required for completing degrees, extend work careers, increase the incentive aspect of social security, and promote work-based immigration. Projects to reconcile work and family life will be promoted. At the same time, the programme will need to find ways of improving job satisfaction and well-being at work. **FI 2**

Laadukkaalla aikuiskoulutuksella vaikutetaan osaavan työvoiman saantiin, työssäjaksamiseen, työurien pidentymiseen sekä työllisyyden kasvuun. **FI 2**

Yrittäjyys

3.9 Koulutuksen ja työelämän yhteydet ja yrittäjyyskasvatuksen Edistäminen.

Koulutuksen ja työelämän tiiviit yhteydet ovat välttämättömiä kaikilla koulutusasteilla ja erityisesti ammatillisesti eriytyneessä koulutuksessa. Koulutuksen ja työelämän yhteistyön avulla voidaan varmistaa, että koulutus vastaa sisällöllisesti työelämän ja yksilöiden tarpeita ja edistää tutkinnon suorittaneiden työllistymistä. Yritysten ja yrittäjyyden merkitys taloudellisen kasvun ja työllisyyden edistäjänä kasvaa. Lisäksi aloitteellisuus ja yritteliäisyys lisäävät opiskelijoiden menestymistä yhteiskunnassa, jatko-opinnoissa ja työelämässä. Yrittäjyyden edistäminen edellyttää yrittäjyyskasvatuksen monipuolistamista ja laajentamista sekä yrittäjyyteen liittyvän koulutuksen vahvistamista. **FI 1**

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen ja muun työikäisille aikuisille tarkoitetun koulutuksen kehittämisessä otetaan huomioon yrittäjien ja pienyritysten henkilöstön osaamistarpeet. **FI 1**

Skills match Kohtaanto-ongelmat / Työelämävastaavuus *(User Skills and Task Match) (USTM)*

Työelämän muutos ja kohtaanto-ongelma.

Yritysten sopeutuminen kansainväliseen kilpailuun ja muutokset tuotantotavoissa ovat aiheuttaneet muutoksia työvoiman tarpeeseen. Osin kilpailukykyä on tehostettu kasvattamalla tuottavuutta mm. vähentämällä suorittavan työn osuutta tuotanto- ja palveluprosessissa. Osin tavoitteisiin on pyritty yritysten osaamisrakenteen muutoksella. Seurauksena on ollut muutoksia toimiala- ja ammattirakenteessa, joka puolestaan on johtanut ammatinvaihtajien määrän lisääntymiseen. Ammattirakenteen ja ammattien nopea muuttuminen on tuonut haasteita osaamisen ja työpaikkojen kohtaannolle. Vähenevän

työllisyyden aloilta siirtyvän väestön ammattitaito ei aina vastaa avautuvien työpaikkojen vaatimuksia. Pitäytyminen tiukasti perinteisissä miesten ja naisten ammateissa kangistaa työmarkkinoiden toimintaa ja on omalta osaltaan aiheuttamassa työvoimakapeikkoja. Koko tulevan kehittämissuunnitelmakauden ja pitkään sen jälkeen nuorista ikäluokista saadaan vähemmän työvoimaa kuin mitä ikääntyvistä siirtyy eläkkeelle. Yhteiskunnan kannalta on tärkeää, että nuorten koulutusvalinnat ovat sellaisia, että ne mahdollisimman hyvin vastaavat työvoiman tarpeeseen. Samalla koulutusvalintojen tulisi kuitenkin tukea myös nuorten henkilökohtaista kasvua ja omatahtista kehittymistä. Vastaaminen kohtaantongelmaan ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen ovatkin keskeisiä koulutuspoliittisia haasteita tulevalla kehittämissuunnitelmakaudella. Muutokset työmarkkinoilla eivät koske ainoastaan eri ammattien määrällisiä osuuksia ammatti- ja toimialarakenteessa. Myös toimenkuvat ammattien sisällä ja ammattien tehtäväsällöt muuttuvat. Osaamisen laaja-alaisuudella ja siirrettävyydellä tuleekin olemaan erityinen merkitys. Yhteen työpaikkaan tai edes työtehtävään sidottu osaaminen ei jatkossa tule riittämään. Ammatillisesti suuntautuneen peruskoulutuksen toisella tai korkea-asteella tuleekin perusammattitaidon lisäksi tarjota opiskelijalle niin laaja osaaminen, että se mahdollistaa työskentelyn vaihtelevissa työtehtävissä, on siirrettävissä työpaikasta toiseen, ja että se tarjoaa pohjan opiskelulle myöhemmällä iällä. Vastaavasti aikuiskoulutuksen tulee joustavasti tarjota opiskelumahdollisuuksia työelämässä olevien osaamistason nostoon sekä muutostilanteisiin toimenkuvan muuttuessa ja mahdollisuuksia alan ja ammatin vaihtoon.

FI 1

...täysimääräistä työllistämistä myös työikäisen aikuisväestön kouluttamista uusiin tehtäviin. Työttömistä, työvoiman ulkopuolella olevista ja niin ikään maahanmuuttajista muodostuvat työvoimareservit on saatava paremmin käyttöön. Työvoiman tarjonnan niukentuessa työelämän koulustarpeiden määrällisten ja laadullisten tarpeiden ennakoinnin merkitys kasvaa. Samalla koulutusjärjestelmän joustavuutta ja kykyä vastata muuttuviin tarpeisiin tulee lisätä. Työelämän muutokset ovat nopeita ja niihin vastaaminen koulutuspoliittisilla päätöksillä voi jossain tapauksissa olla mahdotonta. Tämän vuoksi on korostettava laajat yleiset valmiudet antavaa koulutusta niin yleissivistävässä kuin sen jälkeisessä koulutuksessa. **FI 1**

Kehittämissuunnitelmakaudella ammattirakenteen ennustetaan muuttuvan voimakkaasti, minkä johdosta uudelleenkoulutus on usein edellytys menestymiseen työmarkkinoilla. Alan vaihtoon valmistava uudelleenkoulutus myös vauhdittaa työmarkkinoiden rakennemuutosta. Koulutusjärjestelmän haasteena on antaa yksilöille valmiuksia osaamisen kehittämiseen ja kohdentaa tarjontaa siten, että ammatinvaihtoa tukevaa koulutusta on riittävästi tarjolla. Samalla nuorten koulutusvalintojen tulisi olla sellaisia, että ne niistä on hyvät edellytykset siirtyä työelämään ja jatko-opintoihin. Osa uudesta samantasoisesta koulutuksesta johtuu sopivan koulustarjonnan puutteesta ja liian vähäisestä yksilöllisestä ohjauksesta. Koulutusresurssien ja yksilöiden ajankäytön tarkoituksenmukaisuuden takia koulustarpeen tulee ohjautua mahdollisimman vaikuttaviin ohjelmiin. Joissain tapauksissa esimerkiksi lisä- ja täydennyskoulutus saattavat olla hyviä vaihtoehtoja sellaisille henkilöille, joilla jo on tutkinto. Työmarkkinoiden dynamiikan kannalta on perusteltua, että tutkintotavoitteinen uudelleen- ja edelleenkoulutus on sellaista, että se edesauttaa yksilöllisiä urakehityksiä. **FI 1**

Vahvistetaan ammatillisen koulutuksen järjestäjien kykyä vastata yksilöiden ja työelämän eri toimialojen osaamis- ja kehittämistarpeisiin sekä varmistaa koulutuksen korkea laatu. Vahvistetaan opetushenkilöstön osaamista ja monipuolistetaan sen hyödyntämismahdollisuuksia ammatillisessa perus- ja lisäkoulutuksessa. **FI 1**

The challenges described above are being met with a policy of life-long learning, anticipation of skills needs, development measures of the working life, by increasing the efficiency of co-operation between the working life and education/training and by improving the working life skills of those organising education/training. The Government has set as the target to increase the annual rate of the working age adult population taking part in education/training from 54% to 60% by 2008. In addition to the quantitative target, the quality and effectiveness of adult education need to be improved, and the use of resources needs to be made more efficient in order to increase productivity. This will not succeed without networking and determined co-operation between the educational and labour administrations. Information and advisory services on adult education and guidance supporting the planning of educational and working careers and acquiring the skills required for them play a central role in this process. A necessary prerequisite is an adequate offer of education and training and diploma systems suited to the needs of the working-age adult population, schemes for identifying and recognising existing skills, financial preconditions and support forms for adult education as well as the skills, resources and attitudes of the staff over the whole chain. **FI 10**

Adult education plays a central role in the maintenance and renewal of the skills of the working age adult population. The Ministry of Education is responsible for a comprehensive network of parties providing adult education, an adequate basic offer, a working system of diplomas and quality assurance as well as the competence and skills of the teaching staff. Staying on in working life and employability are supported by both proactive and corrective labour force training. In the planning of meaningful working and educational careers that respond to the skills needs of the working life and the citizens, and in order for people to complete education/training making these careers possible, wide-reaching information and advisory services and guidance will be needed. **FI 10**

Correspondence between VET and labour market competences

Strategic basis for establishment of the Ministry of Employment and the Economy. Innovation results in more sustainable work productivity. Enterprise growth and development is possible if there is skilled labour available. Job seekers need to find new employment as quickly as possible. Due to changes in age structure, labour availability threatens to become an obstacle to economic growth and the development of growth enterprises. The incidence of labour supply and demand will be enhanced and accelerated in co-operation with other administrative sectors. Under the new Ministry, enterprise development services and support for growth enterprises will be combined with services providing support for the employment of job seekers and skills development. In addition to regular salaried positions, self-employment will also increase. Unemployment will be addressed as early as possible and every effort will be made to prevent the occurrence of structural unemployment and discrimination. Resources will be allocated to measures that have the greatest impact on employment. In new employment and economic policy

solutions, labour market flexibility and employee security will be combined in a balanced way. **FI3**

Ammatillisen koulutuksen palvelukyvyyn vahvistaminen edellyttää, että koulutuksen järjestäjillä on kokonaisstrategia, jonka puitteissa toimintaprosesseja sekä koulutus- ja kehittämispalveluita kehitetään ja toteutetaan asiakkaiden tarpeiden pohjalta. Keskeisiä kehittämiskohteita ovat koulutuksen työelämävastaavuuden ja työelämäyhteyksien vahvistaminen, koulutustarpeiden ennakointi, työpaikalla tapahtuvan opiskelun järjestäminen, laajenevan asiakaskunnan yksilöllisten koulutustarpeiden huomioon ottaminen koulutus- ja kehittämispalveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa, laadunhallinta, ammattiopistojen johtaminen ja strategiatyö sekä opetushenkilöstön osaamisen hyödyntäminen ja kehittäminen. **FI 1**

Competence	Kompetenssi, pätevyys
Action plan	Toimintasuunnitelma
Decision making skills	Päätöksentekotaidot
Decision learning	
Competence profile	Pätevyysprofiili
Knowledge	
<i>Transition Muutos</i>	
<p>Suomen menestyminen globaalissa kilpailussa sekä koko väestön hyvinvoinnin parantaminen, selviytymisen turvaaminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen edellyttävät koko väestöltä ja työvoimalta vahvaa osaamis pohjaa. Väestön ikärakenteen muutos edellyttää sekä pienentyvien nuorisoluokkien osaamis- ja koulutustason jatkuvan kohottamisen varmistamista että aikuisväestön osaamis- ja sivistystason ylläpitämistä ja kehittämistä. Osaavan työvoiman tarpeen tyydyttämisessä on välttämätöntä saada yhteiskunnan ja kansantalouden käyttöön kaikki eri väestöryhmien lahjakkuusreservit. Kansainvälisen kilpailukyvyyn turvaamiseksi ja väestön yleisen sivistystason kehittämiseksi suomalaisten koulutustasoa kehitetään siten, että se on yksi maailman korkeimmista sekä perusasteen jälkeisen tutkinnon että korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osalta. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää paitsi sitä, että nuorten koulutustaso nousee myös sitä, että eri-ikäisen aikuisväestön koulutustason kohottamiseen avataan uusia mahdollisuuksia. Koulutustason kohottamisen ohella kiinnitetään huomiota koulutuksen laatuun kaikilla koulutusasteilla. Tavoitteena on korkea osaaminen kaikessa koulutuksessa. FI 1</p>	
Work-based learning	
Workplace learning	Työssäoppiminen

I Citizen Perspectives: 1.3. Personal Support	
--	--

Life planning skills	
Self-esteem	
Self-knowledge, Self-awareness, Self-reliance,	
Self-	
Development of self motivation	
<i>Life management</i>	
<p>- Sosiaali- ja terveystoimessa ihminen nähdään usein sieluttomana olentona ja kulttuuri ylellisyytenä sille, jolla on ongelmia. Erik Allardt on hyvinvoinnin ulottuvuuksia käsittelevässä tutkimuksessaan (1976) maininnut kolme hyvinvoinnin tukipilaria: "having, loving ja being". Näistä on panostettu vasta ensimmäiseen eli aineelliseen hyvinvointiin. Taide ja kulttuuri stimuloivat kahta jälkimmäistä ja myös ne tulisi ottaa huomioon. Toisaalta huomautettiin, ettei terveydenhuollossa ole vallalla ainoastaan yksi hyvinvointikäsite, kyse on pikemminkin yksittäisten henkilöiden käsityksistä. Todettiin, että hyvinvoinnin käsitteen saaminen käyttöön kokonaisvaltaisesti voisi olla yksi perustettavan työryhmän tehtävistä.</p> <p>FI5</p>	

II Social Inclusion Policy	
<i>Equal opportunities Yhdenvertaiset mahdollisuudet</i>	
<p>Tasa-arvoiset koulutusmahdollisuudet. Korkea sivistystaso ja laadukas ja maksuton koulutus ovat suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan perusta. Hallitus turvaa tasapuoliset mahdollisuudet laadukkaaseen koulutukseen varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen koko maassa. Tavoitteena on väestön koulutus- ja osaamistason kohottaminen siten, että ne lähestyvät maailman kärkeä. Aikuiskoulutuksella tuetaan kansalaisten osallistumista yhteiskuntaan ja työelämään. FI 1</p> <p>Edistetään sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumista koulutuksessa. Tavoitteena on naisten ja miesten koulutustasoerojen pienentäminen ja työelämän segregaaation vähentäminen tyttöjen ja poikien opiskeluvaihtoehtoihin vaikuttamalla. Opettajankoulutuksessa käynnistetään tasa-arvokysymyksiin ja sukupuolitietoisuuden lisäämiseen keskittyvä kehittämishanke. Väestön koulutustason nostotavoitteen yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota alueellisten ja ikäryhmien välisten erojen pienentämiseen. Erilaisten oppijoiden, eri vammaisryhmien ja kielellisesti ja kulttuurisesti eritaustaisten opiskelijoiden mahdollisuuksia koulutukseen parannetaan tukemalla esteetöntä opiskelua. FI 1</p> <p>Hallitusohjelman mukaan vapaan sivistystyön toimintaedellytykset turvataan. Samalla kehitetään maahanmuuttajien ja syrjäytymisvaarassa olevien aikuisten sivistysmahdollisuuksia. Suuntaviivaohjauksen osalta hallitusohjelma sisältää linjauksen, jonka mukaan kansalais- ja työväenopistojen toiminnan painopisteet päätetään jatkossa paikallistasolla. Ohjausjärjestelmän avulla huolehditaan siitä, että vapaan sivistystyön tarjonnasta riittävä</p>	

osuus suunnataan maahanmuuttajien kielitaitoa ja yhteiskuntaan integroitumista tukevaan koulutukseen, senioriväestön osallistumista ja elämänlaatua parantavaan tarjontaan sekä muuhun syrjäytymiskehitystä estävään ja aktiivista kansalaisuutta vahvistavaan toimintaan. **FI 1**

Mielenterveystyö

Psykkiset syyt ovat suurin syy ennenaikaiseen eläköitymiseen ja myös suuri sairauspoissaolojen syy. Työpaikoilla on kiinnitettävä erityistä huomiota psyykkisen terveyden edistämiseen, varhaiseen puuttumiseen, hoitoon sekä kuntoutukseen.

Lisäksi tarvitaan entistä parempia keinoja työilmapiirin parantamiseen, hyvään johtamiseen, parempaan stressinhallintaan, varhaiseen puuttumiseen, parempaan hoitoon ja kuntoutukseen.

Mielenterveystyön ja päihdetyön kehittämishankkeiden tulokset on otettava huomioon sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteilla olevassa kansallisessa mielenterveys- ja päihdesuunnitelmassa, jossa luodaan linjaukset sekä toimintamallit mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä niihin liittyvän päivystyksen järjestämiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriössä toteutetaan myös masennuksen ehkäisyyn ja masennuksesta aiheutuvan työkyvyttömyyden vähentämiseen tähtäävä hanke, jossa edistetään työhyvinvointia lisääviä käytäntöjä työelämässä, masennuksen ehkäisyä, hyvää hoitoa ja kuntoutusta sekä työssä jatkamista ja työhön paluuta masennuksen yhteydessä.

Tavoitteena on, että mielenterveyden häiriöiden ja liikuntaelinsairauksien vuoksi vuosittain työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrä vähenee ja osasairauspäivärahaa koskeva lainsäädäntö tarkistetaan työhön palaamisen tukemiseksi.

Valmistellaan ja toimeenpannaan kansallinen mielenterveys- ja päihdesuunnitelma.

Valmistellaan vuonna 2008 "Työterveyshuollon hyvät käytännöt:

Depressio" -suositus.

Tarkistetaan osasairauspäivärahaa koskeva lainsäädäntö.

Vahvistetaan lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja sekä parannetaan

niiden oikea-aikaista saatavuutta. **FI4**

Gender Sukupuoli

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609

Tämän lain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä.

FI8

Työntekijällä tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, joka sopimuksessa sitoutuu tekemään toiselle (työnantaja) työtä tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa tai muuta vastiketta vastaan taikka on virkasuhteessa tai muussa siihen verrattavassa palvelusuhteessa valtioon, kuntaan tai muuhun julkisyhteisöön (viranomainen). Mitä tässä laissa säädetään työntekijästä, sovelletaan soveltuvin osin myös muussa palvelusuhteeseen rinnastettavassa oikeussuhteessa työskentelevään... **FI8**

Viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Erityisesti tulee muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät tasa-arvon toteutumista. **FI8**

Julkisen hallinnon ja julkista valtaa käyttävien toimielinten kokoonpano

Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa että kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Jos julkista valtaa käyttävällä toimielimellä tai virastolla, laitoksella taikka kunta- tai valtioonemmistöisellä yhtiöllä on hallintoneuvosto, johtokunta tai muu luottamushenkilöistä koostuva johto- tai hallintoelin, toimielimessä tulee olla tasapuolisesti sekä naisia että miehiä, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Viranomaisten ja kaikkien niiden tahojen, joita pyydetään nimeämään ehdokkaita tässä pykälässä tarkoitettuihin toimielimiin, tulee mahdollisuuksien mukaan ehdottaa sekä naista että miestä jokaista jäsenpaikkaa kohden. **FI8**

Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja oppilaitosten sekä muiden koulutusta ja opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että «opetus», tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. **FI8**

Oppilaitoksen tulee vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa laatia tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelman tulee sisältää oppilaitoksen tasa-arvotilanteen ja siihen liittyvien ongelmien kartoitus sekä toteutettaviksi suunnitellut tarpeelliset toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä ja opintosuorituksia arvioitaessa sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. **FI8**

Työnantajan velvollisuus edistää tasa-arvoa

Jokaisen työnantajan tulee työelämässä edistää sukupuolten tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Tasa-arvon edistämiseksi työelämässä työnantajan tulee, ottaen huomioon käytettävissä olevat voimavarat ja muut asiaan vaikuttavat seikat: 1) toimia siten, että avoimna oleviin tehtäviin hakeutuisi sekä naisia että miehiä; 2) edistää naisten ja miesten tasapuolista sijoittumista erilaisiin tehtäviin sekä luoda heille yhtäläiset mahdollisuudet uralla etenemiseen; 3) edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa työehdoissa, erityisesti palkkauksessa; 4) kehittää työoloja sellaisiksi, että ne soveltuvat sekä naisille että miehille; 5) helpottaa naisten ja miesten osalta työelämän ja perhe-elämän yhteensovittamista kiinnittämällä huomiota etenkin työjärjestelyihin; ja 6) toimia siten, että ennakolta ehkäistään

sukupuoleen perustuva syrjintä. **FI8**

Jos työnantajan palvelussuhteessa olevan henkilöstön määrä on säännöllisesti vähintään 30 työntekijää, työnantajan on toteutettava tasa-arvoa edistävät toimet vuosittain laadittavan, erityisesti palkkausta ja muita palvelussuhteen ehtoja koskevan tasa-arvosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelma voidaan sisällyttää henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaan tai työsuojelun toimintaohjelmaan. **FI8**

Välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella on kielletty. **FI8**

Immigrant Maahanmuuttaja

Maahanmuutto on lisääntynyt ja sen arvioidaan edelleen lisääntyvän. Erilaisten kulttuurien ja toimintatapojen kohtaaminen tulee osaksi arkea. Erilaistuminen on paitsi yhteisöjä moninaistava, myös taloudellista kehitystä edistävä ilmiö. Sellaisissa yhteisöissä, joissa erilaiset ihmiset kohtaavat toisiaan, ja joissa eri ryhmien välillä vallitsee luottamus syntyy uusia tapoja toimia ja uudenlaisia innovaatioita. Vapaa ja luottamukseen perustuva ilmapiiri edesauttaa monenlaisesta osaamisesta koostuvien yhteisöjen syntyä ja rohkaisee luovaan toimintaan. Korkeatasoinen ja laajasti tarjottu ammatillisesti suuntautunut koulutus on ehdoton edellytys, mutta ei yksinomaan riitä laadullisesti uudenlaisten toimintamallien syntymiseen. **FI 1**

Hallitusohjelman mukaan vapaan sivistystyön toimintaedellytykset turvataan. Samalla kehitetään maahanmuuttajien ja syrjäytymisvaarassa olevien aikuisten sivistysmahdollisuuksia. Suuntaviivaohjauksen osalta hallitusohjelma sisältää linjauksen, jonka mukaan kansalais- ja työväenopistojen toiminnan painopisteet päätetään jatkossa paikallistasolla. Ohjausjärjestelmän avulla huolehditaan siitä, että vapaan sivistystyön tarjonnasta riittävä osuus suunnataan maahanmuuttajien kielitaitoa ja yhteiskuntaan integroitumista tukevaan koulutukseen, senioriväestön osallistumista ja elämänlaatua parantavaan tarjontaan sekä muuhun syrjäytymiskehitystä estävään ja aktiivista kansalaisuutta vahvistavaan toimintaan. **FI 1**

Maahanmuuttajien palvelut

Maahanmuuttajien mahdollisuudet toimia tasavertaisina palvelujen käyttäjinä ja osallistujina kotoutumisen alkuvaiheessa ovat rajalliset valtaväestöön nähden. Erityisesti etnisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden kulttuurisidonnaisten terveyskäsitysten ja -tottumusten käsittely vaatii asiantuntemusta sekä taitoja saavuttaa luottamus ja hyväksyntä esimerkiksi seksuaaliterveyskysymyksissä. Terveystieteiden tulisi huomioida maahanmuuttajien kulttuuriset erityistarpeet palvelujen tarjonnassa. Erityisesti työelämän ulkopuolella olevia naisia uhkaa eristäytyminen ja mahdolliset mielenterveysongelmat. Varhainen puuttuminen maahanmuuttajataustaisen väestön kohdalla tarkoittaa kotoutumisvaiheessa riittävän tiedon, ohjauksen ja tuen tarjontaa.

Maahanmuuttajien kotouttamistoimenpiteiden kehittämisen yhteydessä laaditaan suunnitelma maahanmuuttajien erityistarpeista terveyden edistämiseksi ja tässä huomioidaan meneillään olevan kotouttamisen ja etnisten suhteiden puiteohjelman valmistelu **FI4**

Social equity Sosiaalinen oikeudenmukaisuus

Erityisopetusta kehitetään siten, että erityisen tuen tarpeessa olevat opiskelevat pääsääntöisesti samoissa oppimisympäristöissä muiden opiskelijoiden kanssa. Vaikeimmin vammaisten koulutuksen järjestäminen painottuu ammatillisiin erityisoppilaitoksiin. **FI 1**

Avokuntoutus

Osana terveyserojen kaventamista on syytä kohdistaa erityistoimenpiteitä riskiryhmiin, joiden kasautuneet elämäntapaongelmat edellyttävät voimakasta väliintuloa. Kela aloittaa kehittämis- ja kokeiluhankkeen, jonka tavoitteena on tarjota kuntoutujalle noin vuoden kestävä avokuntoutusohjelma, joka sisältää muun muassa ravinto-opastusta ja ohjattua liikuntaa sekä tulosten seuranta. On tärkeää, että ohjelmat kohdistuvat väestöryhmiin, joiden terveysongelmat ja toimeentulo ovat käänteisesti toisistaan riippuvaisia. Terveyskeskukset ja työterveyshuolto osoittavat hankkeeseen sopivat henkilöt ja kohderyhmät.

Kela käynnistää pilottihankkeena riskiryhmille suunnatun avokuntoutushankkeen. **FI4**

1.1. The challenges of skills, careers and equality

The development of the population's age structure, impacts of information and communication technology, the complex change of the working life as well as progress in globalisation and regional development are great challenges to the skills of the working age population. By 2015, some one million people now in the labour force will have retired or left working life for some other reason. The diminishing age classes act as an impetus for attempts to ensure the availability of labour, extending careers in working life and increasing the employment rate. In the future, increasingly high skills levels, continuous development of skills and an ability to adjust to ever changing circumstances will be required of the labour force. **FI 10**

Inclusion Syrjäytymisen vähentäminen

Käynnissä oleva nopea teknologinen kehitys luo uusia mahdollisuuksia ylläpitää sosiaalisia kontakteja ja verkostoitua. Se lisää yhteiskunnallisen osallistumisen tapoja sekä helpottaa tiedon ja palveluiden tarjontaa ja saatavuutta. Tieto- ja viestintäteknologia mahdollistaa uusien ja aikaisempaa tehokkaampien ja tuotteliaampien toimintatapojen syntyminen, joita voidaan hyödyntää myös opetuksessa ja koulutuksessa. Tietoyhteiskuntakehitykseen liittyy myös haasteita. Tietoyhteiskunnan kehittyminen edellyttää yhä monipuolisempaa osaamista ja medialukutaitoa sekä kykyä suhtautua kriittisesti median tuottamaan informaatioon. **FI 1**

Hallitusohjelman mukaan vapaan sivistystyön toimintaedellytykset turvataan. Samalla kehitetään maahanmuuttajien ja syrjäytymisvaarassa olevien aikuisten

sivistysmahdollisuuksia. Suuntaviivaohjauksen osalta hallitusohjelma sisältää linjauksen, jonka mukaan kansalais- ja työväenopistojen toiminnan painopisteet päätetään jatkossa paikallistasolla. Ohjausjärjestelmän avulla huolehditaan siitä, että vapaan sivistystyön tarjonnasta riittävä osuus suunnataan maahanmuuttajien kielitaitoa ja yhteiskuntaan integroitumista tukevaan koulutukseen, senioriväestön osallistumista ja elämänlaatua parantavaan tarjontaan sekä muuhun syrjäytymiskehitystä estävään ja aktiivista kansalaisuutta vahvistavaan toimintaan. **FI 1**

Tunnistamaton oppimisvaikeus on syrjäytymisriski ja vaikuttaa aikuisen opiskelumotivaatioon. On arvioitu, että väestöstä noin 25 % eli miljoona suomalaista on erilaisia oppijoita. Heitä on kaikissa ikäryhmissä ja kaikilla lahjakkuustasoilla (Erilaiset oppijat ry). Mielenterveyspotilaissa, huumeiden ja alkoholin käyttäjissä sekä pitkäaikaistyöttömissä on keskimääräistä enemmän erilaisia oppijoita. Mitä aikaisemmin pulma tunnistetaan, sitä paremmin erilaisen oppimisen haitat pystytään minimoimaan. Erilainen oppija on elämänkaarensa aikana tekemisissä niin terveydenhuollon, sosiaalitoimen, opetustoimen ja työmarkkinoiden kanssa. Näiden sektorien ammattilaisilla ei toistaiseksi ole riittävästi osaamista pulman tunnistamiseen tai hoitamiseen. **FI 9**

Terveys on ihmisen elämän tärkeimpiä arvoja. Se on myös Suomen menestyksen kilpailutekijä, sillä kansanterveys on tärkeä taloudellisen, sosiaalisen ja inhimillisen kehityksen kulmakivi. Terveyden edistäminen tukee laajojen yhteiskunnallisten tavoitteiden toteuttamista ja se liittyy muun muassa hallitusohjelman tavoitteisiin lasten ja nuorten syrjäytymisen ja pahoinvoinnin vähentämisestä, työllisyysasteen nostamisesta, ikäihmisten toimintakyvyn vahvistamisesta ja terveyserojen kaventamisesta. **FI4**

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, varusmiehet

Peruskoulunsa päättäneiden, riskiryhmään kuuluvien nuorten jatkokoulutuksen ja työelämään integroitumisen turvaamiseksi tarvitaan moniammatillisia ja räätälöityjä toimenpiteitä. Koulupudokkaiden määrää vähentämällä voidaan kaventaa terveyseroja nuoruus- ja aikuisiässä sekä vähentää sosiaali- ja terveyspalvelujen kuormitusta. Kunnissa jo toimivia kuntoutuksen asiakasyhteistyöryhmiä voitaisiin nykyistä laajemmin hyödyntää paikallisen yhteistyön käynnistäjinä ja kehittäjinä. Työn, yrittäjyyden ja työhyvinvoinnin politiikkaohjelma sisältää toimenpiteitä koulupudokkuuden vähentämiseksi. **FI4**

Active citizenship Aktiivinen kansalaisuus /Osallisuus

Ikäihmisten palvelut

Ikääntyville terveyden ja toimintakyvyn ylläpidon ohella ovat tärkeitä sosiaaliset verkostot sekä mahdollisuus mielekkääseen tekemiseen, omien voimavarojen käyttöön ja osallistumiseen. Sosiaalista turvallisuutta voidaan kohentaa, kun on mahdollisuus saada ohjausta, neuvontaa ja apua ikääntymiseen, terveyteen ja sosiaalisiin ongelmiin liittyvissä asioissa.

Uudistettavaan ikäihmisten hoitoa ja palveluja koskevaan laatusuositukseen sisällytetään terveyden edistämistä koskeva osio.

Ikääntyneiden neuvontakeskuksista luodaan koko maan kattava matalan kynnyksen toimipisteverkosto osittain kuntien yhteistyönä. Neuvontakeskuksissa annetaan tietoa, neuvontaa ja ohjausta palveluista, liikunta- ja muista harrastusmahdollisuuksista, järjestöjen toiminnasta, asumisvaihtoehdoista, apuvälineistä ja tapaturmien ehkäisystä. Neuvontapisteissä voidaan myös arvioida ja seurata toimintakykyä ja terveydentilaa. Toimintamallissa kunnat, järjestöt, seurakunnat ja vapaaehtoiset tekevät yhteistyötä.

Ehkäisevien kotikäyntien tarkoituksena on tukea ja arvioida itsenäistä suoriutumista ja kotona asumista mahdollisimman pitkään, tiedottaa palveluista sekä ennakoita yksilöllisten palvelujen tarvetta. Ehkäisevät kotikäynnit kohdennetaan ensisijaisesti niille vanhuksille, jotka eivät ole säännöllisten sosiaali- ja terveystyöpalvelujen asiakkaita. Riskiryhmät otetaan riittävän seurannan piiriin. Kotikäyntien yhteydessä kartoitetaan myös tapaturmariskit.

Ikäihmisten neuvontakeskusten verkosto laajennetaan koko maahan.

Ehkäisevät kotikäynnit laajennetaan osaksi ikäihmisten palveluvalikoimaa. **FI4**

Järjestöjen merkitys ja toimintaedellytykset

Kansalaisjärjestöillä on tärkeä rooli vertaistuen antajina, yhteisöllisyyden vahvistajina ja uusien toimintamuotojen kehittäjinä. Järjestöjen merkitys on kasvanut julkisen palvelujärjestelmän kumppanina. Keskeisillä kansanterveysjärjestöillä on merkittävä rooli kansansairauksien ehkäisemisessä, varhaisen toteamisen työkäytäntöjen kehittämisessä ja väestöön kohdistuvassa terveysaiheisessa viestinnässä.

Näyttöä järjestöjen nopealiikkeisyydestä ja kyvystä vastata uusiin, esiin nouseviin ongelmiin on runsaasti. Järjestöjen mahdollisuuksia toimia aktiivisesti ja innovatiivisesti myös jatkossa on tuettava terveyden edistämisen määrärahoilla sekä Raha-automaattiyhdistyksen rahoituksella. Lisäksi huomioidaan erilaiset paikallistoimijoiden verkostot ja yhdistykset erityisesti maaseudulla. Kunnissa on tarkoituksenmukaista luovuttaa julkisia tiloja järjestöjen käyttöön asuinalue-, kortteli- tai kyläkohtaisiksi tapaamis- ja toimintapaikoiksi.

Järjestötoiminnan kiistaton merkitys tunnustetaan, mutta monet tekijät ovat viime vuosina heikentäneet järjestöjen toimintamahdollisuuksia kuten verotustulkinat (talkootyö), yleishyödyllisyyden määrittely, kilpailusäädökset ja valtion sekä kuntien toiminta-avustusten jäädyttäminen tai vähentäminen.

Selvitetään järjestö- ja vapaaehtoistyötä vaikeuttavat tulkinat verotuksessa ja muussa valtionhallinnossa sekä tehdään tarvittavat muutokset.

Järjestöjen toteuttamia hyviä käytäntöjä kootaan osaksi terveysuomi.fi -portaalia.

Luodaan edellytykset järjestöjen laajoille ohjelmakokonaisuuksille ja tähän liittyen kuntien ja järjestöjen suunnitelmalliselle yhteistyölle. **FI4**

Vapaan sivistystyön tehtävänä on kansalaisten elinikäisen oppimisen edellytysten turvaaminen

sekä yhteiskunnan eheyden, tasa-arvon, aktiivisen kansalaisuuden ja kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten tukeminen. Aktiivisen kansalaisuuden ja kansalaisyhteiskunnan edellytysten turvaaminen ei kuitenkaan saa olla vain vapaan sivistystyön tehtävä. Koko koulutusjärjestelmän on tuettava ihmisten kykyä toimia aktiivisina kansalaisina

demokraattisessa yhteiskunnassa. **FI 1**

Hallitusohjelman mukaan vapaan sivistystyön toimintaedellytykset turvataan. Samalla kehitetään maahanmuuttajien ja syrjäytymisvaarassa olevien aikuisten sivistysmahdollisuuksia. Suuntaviivaohjauksen osalta hallitusohjelma sisältää linjauksen, jonka mukaan kansalais- ja työväenopistojen toiminnan painopisteet päätetään jatkossa paikallistasolla. Ohjausjärjestelmän avulla huolehditaan siitä, että vapaan sivistystyön tarjonnasta riittävä osuus suunnataan maahanmuuttajien kielitaitoa ja yhteiskuntaan integroitumista tukevaan koulutukseen, senioriväestön osallistumista ja elämänlaatua parantavaan tarjontaan sekä muuhun syrjäytymiskehitystä estävään ja aktiivista kansalaisuutta vahvistavaan toimintaan. **FI 1**

III Economic Impact

Workforce/Labourforce development

Policy programme for employment, entrepreneurship and worklife.

In order to secure a sound basis for economic growth, employment and the welfare society, it will be necessary to improve productivity and the standard of quality of the working environment over the next few decades, with productivity playing an increasingly important part as people are ageing.

A new Finnish modus operandi will be worked out to create greater harmony between job security and flexibility. Promoting these objectives side by side will help respond to the needs of both the employer and employees.

The programme will be prepared and implemented in consultation with the labour market and entrepreneur organisations. The policy programme is designed to ensure true commitment to jointly established strategic goals on the part of the various parties. Due consideration in the course of preparation will be given to the proposal by the working group, appointed by the Ministry of Labour, as to the enhancement of productivity and the standard of quality of worklife.

- As in the past, a permanent employment relationship will remain a guarantee for job security and productivity. However, the new modi operandi call for greater flexibility in the labour market. The goal is to strike a balance between sound business environments, various forms of employment, and job security. At the same time, steps will have to be taken to improve the position of people holding atypical jobs and positions. FI2

Employment

Policy programme for employment, entrepreneurship and worklife.

The policy programme foresees reforms across administrative divisions and institutional changes.

- In order to improve productivity and support a higher employment rate, an extensive

survey will be carried out to explore the reasons why new jobs are not created and, in particular, why the threshold for employing the first new employee is so high. At the same time, an attempt will be made to identify the factors which affect the employability of individuals. Steps will be taken to remove such obstacles without compromising the security of employees. FI2

Työterveyshuolto ja työttömien terveydenhuolto

Työelämän muutokset edellyttävät työterveyshuollolta palvelujen kehittämistä ja yhteistyön tiivistämistä yritysten ja organisaatioiden kanssa. Yksityissektori tuottaa merkittävän osan työterveyshuollon palveluista ja yhteistyö työterveyshuollon kehittämisessä on välttämätöntä. Huomiota on kiinnitettävä erityisesti mielenterveyden ongelmien kasvuun sairauspoissaolojen syynä sekä lisääntyviin unihäiriöihin. Pitkiin työttömyyskausiin tai sairauslomiin voi liittyä työelämästä syrjäytymisen vaara. Työntekijän henkistä hyvinvointia voidaan parantaa hänen voimavarojaan tukemalla ja työpaikan työolosuhteita kehittämällä.

Työttömien terveys on erityinen huolenaihe, koska suuri osa perusterveydenhuollon palveluista saadaan nykyisen työterveydenhuollon kautta. Pitkäaikaistyöttömät tarvitsevat heille räätälöityjä keinoja päästäkseen takaisin työelämään.

Sosiaali- ja terveysministeriön johdolla on käynnistetty pitkäaikaistyöttömien terveydenhuoltohanke, jota toteutetaan yhdessä työvoiman palvelukeskusten kanssa.

- Yrityksille ja muille organisaatiolle tuotetaan työterveyshuollon tilaajan opas hyvän työterveyshuoltokäytännön laatukriteerit täyttävistä asiantuntijapalveluista.
- Päihdehuollon mini-interventiotoiminta vakiinnutetaan osaksi työterveyshuollon käytäntöä.
- Pitkäaikaistyöttömien terveydenhuoltoon luodaan toimintamalli terveyskeskusten, kuntayhtymien ja työvoiman palvelukeskusten käyttöön. **FI4**

Competitiveness	
Economic development	Talouskehitys
Community development	Yhteisön kehittyminen
Community-capacity building	Yhteisö-kapasiteetin rakentaminen
Regional development	Alueellinen kehittyminen
Human capital	Pääoma

Cost effectiveness

Kustannus-tehokkuus

According to statistics and studies, a large share of adult education is hit and miss, based on rather low levels of planning and knowledge, and the shares of people starting in education and using the opportunities of obtaining diplomas, education and training are not evenly distributed between the population groups. By means of versatile and customer-oriented information, advisory and guidance services, the possibilities of the citizens and the working life to find the types of education, training and diplomas that are the best suited for the various skills needs can be improved and inappropriate selections could be reduced. This way, the economical use of education and training resources could be improved, saving time and money. The objectives associated with the employment rate, participation in education and

<p>training by the working-age adult population and the effectiveness of education and training highlight the needs for improving the services. Measures should in particular target groups under-represented in adult education. There is a growing need for information on education and training opportunities abroad that are suitable for the adult population and on opportunities meeting the international demand for education and training in Finland. FI 10</p>	
Cost – Benefit	Kustannys-hyöty
<p>Efficiency <i>Efficient investment in education and training</i> <i>Labour market efficiency</i> <i>Tehokkuus, Tehokas sijoitus koulutukseen, Työmarkkinatehokkuus</i></p> <p>Käynnissä oleva nopea teknologinen kehitys luo uusia mahdollisuuksia ylläpitää sosiaalisia kontakteja ja verkostoitua. Se lisää yhteiskunnallisen osallistumisen tapoja sekä helpottaa tiedon ja palveluiden tarjontaa ja saatavuutta. Tieto- ja viestintäteknologia mahdollistaa uusien ja aikaisempaa tehokkaampien ja tuotteliaampien toimintatapojen syntyminen, joita voidaan hyödyntää myös opetuksessa ja koulutuksessa. Tietoyhteiskuntakehitykseen liittyy myös haasteita. Tietoyhteiskunnan kehittyminen edellyttää yhä monipuolisempaa osaamista ja medialukutaitoa sekä kykyä suhtautua kriittisesti median tuottamaan informaatioon. FI 1</p> <p>Koulutustarjonnan tavoitteiden asettamisen lähtökohtana on myös koulutusjärjestelmän toimintakyvyn parantaminen. Koulutuksen läpäisyaste tulee saada nostetuksi nykyisestä keskimäärin noin 70 %:sta vähintään 80 %:iin. Tämä edellyttää tehokkaita toimenpiteitä opintojen keskeyttämisen vähentämiseksi. Myös epätarkoituksenmukaista, pitkäkestoista moninkertaista koulutusta tulee vähentää. FI 1</p> <p>The challenges described above are being met with a policy of life-long learning, anticipation of skills needs, development measures of the working life, by increasing the efficiency of co-operation between the working life and education/training and by improving the working life skills of those organising education/training. The Government has set as the target to increase the annual rate of the working age adult population taking part in education/training from 54% to 60% by 2008. In addition to the quantitative target, the quality and effectiveness of adult education need to be improved, and the use of resources needs to be made more efficient in order to increase productivity. FI 10</p> <p><i>Prolongation of studies Opintojen pidentyminen</i> <i>The length of studies Opintojen pituus</i></p> <p>Väestön ikääntyminen edellyttää jatkossakin toimia koulutusjärjestelmän tehostamiseksi: nivelvaiheiden nopeuttamiseksi ja opintoaikojen lyhentämiseksi. Samalla on pidettävä huolta siitä, että työikäisellä aikuisväestöllä on riittävästi mahdollisuuksia kehittää itseään työelämän muutostilanteissa. Niin ikään on huolehdittava siitä, että eläkeikäiselle väestölle on tarjolla palveluja heidän sivistystarpeisiinsa. FI 1</p> <p>Osaavan työvoiman varmistaminen Tänä vuonna peruskouluansa aloittava lapsi on työelämässä vielä ainakin 2060-luvulla, ehkä pidempäänkin. Työelämän voidaan ennakoida muuttuvan paljonkin seuraavan</p>	

viidenkymmenen vuoden aikana. Koulutuksen tulee antaa vankka osaamis pohja, jota voidaan käyttää muuttuvissakin olosuhteissa. Lisäksi koulun tulee innostaa jatkuvaan oppimiseen. Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttää pienentyvien ikäluokkien korkeaa osaamis- ja sivistystasoa ja aikuisväestön osaamis- ja sivistystason ylläpitämistä ja kehittämistä. On myös huolehdittava siitä, että maahanmuuttajien lahjakkuusreservit saadaan täysimääräisesti käyttöön. Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi tehostetaan toimia koulutuksesta valmistumisen nopeuttamiseksi, koulutuksen työelämävastaavuuden vahvistamiseksi ja ilman ammatillista koulutusta jäävien osuuden vähentämiseksi. Lisäksi toteutetaan ammatillisen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus ja kehitetään ennakoitua. **FI 1**

Adult education plays a central role in the maintenance and renewal of the skills of the working age adult population. The Ministry of Education is responsible for a comprehensive network of parties providing adult education, an adequate basic offer, a working system of diplomas and quality assurance as well as the competence and skills of the teaching staff. Staying on in working life and employability are supported by both proactive and corrective labour force training. In the planning of meaningful working and educational careers that respond to the skills needs of the working life and the citizens, and in order for people to complete education/training making these careers possible, wide-reaching information and advisory services and guidance will be needed.

This will not succeed without networking and determined co-operation between the educational and labour administrations. Information and advisory services on adult education and guidance supporting the planning of educational and working careers and acquiring the skills required for them play a central role in this process. A necessary prerequisite is an adequate offer of education and training and diploma systems suited to the needs of the working-age adult population, schemes for identifying and recognising existing skills, financial preconditions and support forms for adult education as well as the skills, resources and attitudes of the staff over the whole chain. **FI 10**

Student retention

Syrjäytymisen vähentämiseksi ja koulutusjärjestelmän tehokkuuden kasvattamiseksi parannetaan kaikkien koulutusasteiden läpäisyä ja vähennetään keskeyttämistä. Keskeyttämisen vähentämiseksi kehitetään opinto-ohjausta, koulutusta koskevaa tiedotusta ja neuvontaa, opiskelijavalintaa, opintotukea, opiskelun henkilökohtaistamista ja opintojen seurannan järjestelmiä, kodin ja koulun yhteistyötä sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa. Joustava perusopetuksen toiminta sekä ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus vakiinnutetaan. Ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulujen rahoituksessa lisätään läpäisyn painoarvoa. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen ja niiden yksiköiden toiminnan tuloksellisuudesta julkaistaan vertailuja. Osaavan työvoiman saatavuuden ja koulutusjärjestelmän tehokkuuden näkökulmasta on tärkeää tarkastella myös koulutukseen käytettyä aikaa. **FI 1**

Drop-out

Opintojen keskeyttäminen
Koulupudokkuus

Transition Opintoista työhön siirtymisen nopeuttaminen

Kaikilla koulutussektoreilla asetetaan tavoitteeksi koulutusaikojen lyhentäminen edelleen. Opetusministeriö ja korkeakoulut valmistelevat yhteistyössä alakohtaiset suositukset aiemmin opitun tunnustamiselle. **FI 1**

Third age/ Older workers/ Retirement /Työuran pidentäminen

Policy programme for employment, entrepreneurship and worklife.

Proper consideration will be given in the policy programme to the views presented in the appointed working group's report to an incentive-oriented social security system. In particular, the implementation of the political programme calls for an analysis of how to extend the working careers of ageing personnel in the context of the envisaged incentive social security system. **FI2**

The policy programme foresees reforms across administrative divisions and institutional changes.

- to promote the availability of labour, steps will be promoted to shorten the time required for completing degrees, extend work careers, increase the incentive aspect of social security, and promote work-based immigration. Projects to reconcile work and family life will be promoted. At the same time, the programme will need to find ways of improving job satisfaction and well-being at work. **FI2**

Terveyden edistämisen politiikkaohjelman tavoitteena on väestön terveydentilan parantuminen ja terveyserojen kaventuminen. Vaikuttamalla keskeisiin kansansairauksien syihin voidaan hillitä terveydenhuollon palveluista, sairauspoissaoloista ja varhaisesta eläköitymisestä aiheutuvia huomattavia kustannuksia. Työikäisen väestön terveyden ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja vahvistaminen osaltaan nostaa työllisyysastetta. **FI4**

Terveyden edistäminen työelämässä

Väestön ikääntyminen ja huoltosuhteen huononeminen yhdistettynä työelämän kasvaviin vaatimuksiin luovat paineita työelämän kehittämiseen. Tavoitteena on työkykyä ja -hyvinvointia edistävien käytäntöjen vahvistaminen sekä niitä uhkaavien tekijöiden varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen sekä nopea työhönpaluu sairastumisen jälkeen. Toimiva, ennaltaehkäisyä painottava työterveyshuolto, hyvä johtaminen, tiivis yhteistyö eri osapuolten kesken ja työntekijöiden vaikutusmahdollisuudet lisäävät työhyvinvointia ja ovat sekä työnantajan että työntekijän etu. Työelämää kehitetään työhyvinvointifoorumissa, joka sovittaa yhteen työhyvinvointia edistävät organisaatiot huomioiden erityisesti pienet ja keskisuuret yritykset.

Toteutetaan terveyttä edistävän työpaikan kriteeristöä koskeva yhteiskehittämishanke.

Käynnistetään työhyvinvointifoorumi.

Tuotteistetaan työelämän ja työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelmissa syntyviä hyviä käytäntöjä ja levitetään niitä työpaikkojen käyttöön.

Hallituksen työn, yrittäjyyden ja työhyvinvoinnin politiikkaohjelma kattaa muulta osin työhyvinvointiin myös terveyden edistämisen kannalta keskeisesti liittyvät hallituksen toimenpiteet. **FI4**

Väestön ikääntyminen edellyttää jatkossakin toimia koulutusjärjestelmän tehostamiseksi: nivelvaiheiden nopeuttamiseksi ja opintoaikojen lyhentämiseksi. Samalla on pidettävä huolta

siitä, että työikäisellä aikuisväestöllä on riittävästi mahdollisuuksia kehittää itseään työelämän muutostilanteissa. Niin ikään on huolehdittava siitä, että eläkeikäiselle väestölle on tarjolla palveluja heidän sivistystarpeisiinsa. **FI 1**

FI1. **KOULUTUS JA TUTKIMUS VUOSINA 2007–2012.** Kehittämissuunnitelma. Opetusministeriö
http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/asiakirjat/kesu_2012_fi.pdf

FI2. **Policy programme for employment, entrepreneurship and worklife. Työn, yrittämisen ja työelämän politiikkaohjelma.** Tavoitteena hyvinvoinnin rahoitusohjjan turvaaminen .
<http://www.tem.fi/index.phtml?s=2486>

FI3. **Strategic basis for establishment of the Ministry of Employment and the Economy. Työ- ja elinkeinoministeriön perustamisen strategiset lähtökohdat**
<http://www.tem.fi/index.phtml?s=2626>

FI4. **Terveyden edistäminen.** Periaatepäätös hallituksen strategia-asiakirjasta 2007.

Politiikkaohjelmien sisältö hyväksyttiin osana strategia-asiakirjaa.

<http://www.stm.fi/Resource.phx/hankk/te-ohjelma/index.htx.i371.pdf>

FI5. Opetusministeriö 2008. MUISTIO Sosiaali- ja terveysministeriö /

Terveyden edistämisen politiikkaohjelma **Keskustelutilaisuus**

Kulttuurin terveys- ja hyvinvointivaikutusten edistämisen mahdollisuudet

http://www.lahtisbp.fi/easydata/customers/lahti/files/Akon_hv_verkosto/kulttuurin_terveys- ja_hv_vaikutukset_180408_OPM.pdf

FI6. Asetus ammatillisesta koulutuksesta 6.11.1998/811

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980811?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=opetus>

FI7. Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 21.8.1998/631

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980631?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=opetus>

FI8. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609 22-34

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=opetus>

FI9. **Aikuisten ohjausraportti:**

http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/06_tyoministerio/06_julkaisut/07_julkaisu/thj365.pdf

FI10. **Aikuisten ohjausraportti.** Tiivistelmä englanniksi:

http://www.mol.fi/mol/en/99_pdf/en/90_publications/thj365_summary.pdf

(Virnes, E. 2008. (Elinikäinen) ohjaus ja siihen liittyvät teemat hallitusohjelmassa ja koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa 2007 – 2012. Opetusministeriö. Muistio 11.4.2008. *Ei ole käytetty lähteenä.*)